

Пугачова Наталія Миколаївна
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

АСИМЕТРІЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Складовою національної стратегії соціально-економічного розвитку держави є регіональна політика держави, яка має бути направлена на забезпечення соціальної справедливості, досягнення стратегічних цілей економічного розвитку, тому одним із її ключових завдань є вирівнювання розвитку територій та зменшення міжрегіональної соціально-економічної асиметрії.

З точки зору регіонального розшарування визначають три його типи: симетричний, нейтральний та асиметричний. Симетричний – це тип регіонального розвитку, при якому розрив у рівні соціально-економічних регіональних показників скорочується за визначений період. При нейтральному типу розвитку – співвідношення регіональних показників протягом періоду залишається незмінним. Асиметричний – це тип регіонального розвитку за визначений період, за якого регіони, які мають відносну перевагу по будь-якому соціально-економічному показнику на початку періоду, в подальшому її нарощують, а регіони, що мають відносне відставання, його збільшують.

Отже, соціально-економічна асиметрія регіонів – це стійкі у просторі та часі відхилення умов і результатів соціально-економічного розвитку регіонів відносно системи встановлених соціальних стандартів та рівнів економічного розвитку, які заважають стабільному економічному зростанню країни та її регіонів, підвищують імовірність виникнення кризових ситуацій, гальмують соціально-економічні перетворення в країні. Але асиметрія – це об'єктивне явище, яке притаманне регіональним ландшафтам будь-якої країни та є однією із закономірностей розвитку економіки. Причому, асиметрію регіонів можна розглядати як з точки зору негативних, так і з точки зору позитивних наслідків.

Для аналізу нерівномірності регіонального розвитку використовують декілька термінів, зокрема: «асиметрія», «диспропорція», «диференціація», «дивергенція», що свідчить про відсутність одностайного підходу до трактування змісту поняття «диференціація розвитку регіонів». Всі ці поняття використовуються вченими для дослідження проблем регіонального розвитку та характеристики територіальних диспропорцій. Багатьма фахівцями вважається найбільш доцільним використовувати термін «асиметрія», який на відміну від інших, майже тотожних понять, є не лише більш ємною,

універсальною і загальною формою економічного розвитку, але й рушійною силою суспільного прогресу, оскільки виступає інструментом одночасного і виявлення, і тимчасового розв'язання його суперечностей.

Існує три основних підходи для оцінки асиметрії: 1) рейтинги, або комплексне оцінювання регіонального розвитку; 2) методи дослідження нерівності в доходах; 3) індикатори з математичної статистики.

Для України на сучасному етапі характерною є тенденція поглиблення всіх типів регіональних диспропорцій. І вирішення цієї проблеми має особливе значення для економіки країни. Для проведення класифікації регіонів України, найбільш прийнятними вихідними об'єктами слугують існуючі одиниці адміністративного поділу, що мають високу внутрішню однорідність – це області України та адміністративні райони областей. Тому для вирішення проблеми асиметрії соціально-економічного розвитку регіонів України та пошуку шляхів усунення негативних наслідків асиметрії має бути реалізована ефективна регіональна соціально-економічна політика, а також розподілені повноваження між суб'єктами підприємницького, міського, регіонального та національного рівнів. При цьому активізація соціально-економічного життя в регіонах стимулює економічне зростання всієї країни.

Список використаних джерел і літератури

1. Шпак А. Концептуальні підходи до визначення просторової асиметрії розвитку регіонів // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки – 2015. – № 4.Т.1 – С. 213-218.
2. Вахович І. М. Теоретичні засади дослідження територіальних асиметрій сталого розвитку / І. М.Вахович, О. Є. Табалова // Економічний форум. – 2012. – № 4. – С. 129–141.
3. Тищенко О. П. Регіональні диспропорції: сутність, методологія, визначення та оцінка / О. П. Тищенко // Економічна теорія. – 2011. – № 4. – С. 55–64.
4. Колчков В.А. Соціально-економічні асиметрії регіонального розвитку України (сутність та шлях подолання) / В. Колчков // Вісник університету банківської справи НБУ. – 2012. – № 1(13). – С. 12–17.